

Heidi Kultorp
Reportasjeleder nyhet
trondheim@adresseavisen.no

» Jerven i Bymarka er svak for vafler

Ferske videoer og sportellinger viser at jerven Jervtrud er i god form. Hennes liv, og etter hvert død, hjelper Naturvernforbundet med å dokumentere mindre rovdyrs levesett i marka.

Snart norgesrekord for Jervtrud

»Bymarka Rovdyr

– Hun blir minst 17 år i vinter, sannsynligvis 18. Hun ser ut til å holde seg i god form og ligger an til å bli tidens eldste.

Det sier Gaute Rolv Dahl, leder for prosjektet «Faunakartlegging i Trondheim Bymark».

DNA-prøver viser at hun ble påvist for første gang tidlig våren 2001 i Spekedalen i Hedmark under et hi-uttak. Det vil si at hun da hadde valper. Deretter ble spor registrert i Bymarka for første gang i november 2001.

Jerven får sitt første valpekull tidligst når den er to år gammel, men som regel først når den er tre eller fire år. Den eldste frittlevende jerven som bestandsovervåkningen i Norge kjenner til ble 17 år gammel, og Rovdata konkluderte allerede i 2014 at Jervtrud kunne være så gammel.

En jerv etter vafler

Allerede før grålysningen på

Henriksåsen parkeringsplass er Dahl alene. Han skal spenne på seg ski og legge i vei på klisterføre mot Elgsethytta i lett desember og tåke. To ravnere er eneste selskap. I sekken har han fulle batterier og nye minnekort.

Viltkameraene bak Elgsethytta må følges opp. Det var her Jervtrud sist ble kapret på film i slutten av november.

Det gule lyset fra vinduene brer seg ut over snøen og ribbene og vaffelrestene fra i går. Jervtrud er blitt kjent som «vaffeljerven», etter å ha blitt føret med nettopp vafler i en årrekke. I føringsstasjonen noen få meter unna er det katter og fisker. Jervtrud er blitt kjent som «vaffeljerven», etter å ha blitt føret med nettopp vafler i en årrekke. I føringsstasjonen noen få meter unna er det katter og fisker. Jervtrud er blitt kjent som «vaffeljerven», etter å ha blitt føret med nettopp vafler i en årrekke.

– Det ser ut til at søtsaker trumfer helsekost, ja, sier Dahl.

Flere viltkameraer

– Hun er blitt så gammel av flere årsaker. God tilgang på mat,

ingen naturlige fiender, og en bedagelig hverdag uten stress med reproduksjon og territorial kamp med andre jerver, er blant årsakene, sier Dahl.

Hennes nøyaktige alder kan fastslås ved å undersøke og lese årringer i hornetennene etter hennes død, hvis hun i det hele tatt blir funnet.

Naturvernforbundet med Gaute Rolv Dahl i spissen har fått økonomisk støtte fra både Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Trondheim kommune til å sette opp flere viltkameraer i marka.

– Det er nå tre kameraer ved Elgsethytta, samt kamera ved Smistad og Herberneheia. I tillegg skal et nytt kamera etter hvert monteres vest for Skjelbreia.

Målet med prosjektet er å finne ut av jervens mulige økologiske påvirkning i Bymarka.

– Vi ønsker å undersøke utbredelsen av mår og rødrev med og uten jerv, sier Dahl.

For selv om Jervtrud er glad i vafler og katter, er Dahl sikker

Fast gjest: Jervtrud fotografert i april 2015, ved Elgsethytta. Foto: NATURVERNFORBUNDET / GAUTE ROLV DAHL

Spiser kattermat: Her er jerven fotografert av et viltkamera ved Elgsethytta i november i år. Foto: NATURVERNFORBUNDET / GAUTE ROLV DAHL

Får mat: Fra disse vinduene på Elgsethytta får Jervtrud ofte servert vafler. Foto: STIAN MOAN FOLDE

Familieaktivitet: Gaute Rolv Dahl viser frem et skjema en bestefar og hans barnebarn har brukt til sportelling. Dahl etterlyser flere som kan bidra med tellinger. Foto: STIAN MOAN FOLDE

er på at hun som enhver jerv spiser rødrev når anledningen byr seg, kanskje særlig årsunger på seinsommeren.

Jerv spiser rev

Jervtrud har vært enslig jerv i Bymarka i mange år. Nettopp fordi at hun er isolert og kommer til å forsvinne fra et begrenset areal, er hun sammen med Bymarka interessant for forskning og observasjoner. Vanligvis har jerv større leveområder og jervtettheten er høy i Bymarka.

– De store rovdyrene, predatorer på toppen av næringskjeden, har en funksjon i naturen ved at de regulerer bestanden av mindre rovdyr og dyrs adferd generelt. Rødreven får ofte skylda for dårlige bestander av rype- og skogsfugl. Jerven spiser rev, og dermed kan man i teorien si at ved å ha store rovdyr i en biotop, vil bestanden av fugl øke, sier Dahl.

Norsk Institutt for naturforskning (NINA) har tidligere

dokumentert at jerv kan ta livet av rødrev. Funn i jervehi viser at rev er jervens foretrukne måltid etter reinsdyr.

– Vi vet at det skjer. Nå har vi mulighet til å dokumentere at det har økologisk betydning, sier Dahl.

Han viser til Yellowstone nasjonalpark i Wyoming, USA, der ulven ble gjeninnført i 1995, og artsmangfoldet endret seg betydelig. Grimsø forskningsstasjon i Sverige har påvist at tettheten av skogshøns og skoghare økte med økt forekomst av gaupe. Ifølge Dahl skjedde det motsatte i en spansk undersøkelse, der de tok livet av gauper for å øke bestanden av kaniner. Resultatet ble færre kaniner, ettersom populasjonen av rev vokste.

Ønsker tips om revehi

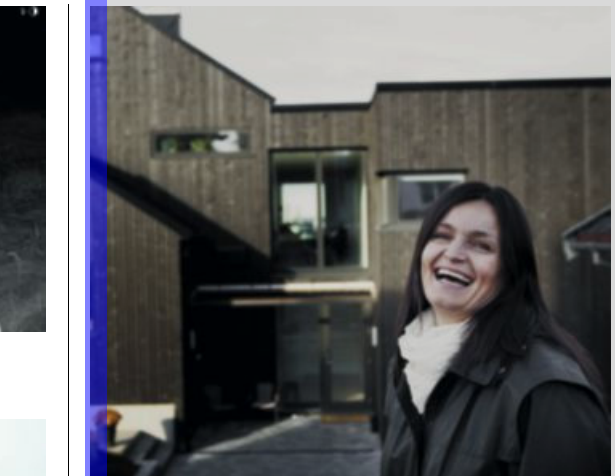
Dahl har fått med seg elever på Skjetlein videregående skole til å drifte viltkameraet på Smistad. De har et undervisningsopplegg

knyttet til prosjektet, og de har fått tilskudd fra «den naturlige skolesekken», en nasjonal skolesatsing som skal bidra til at barn og unge gjennom opplæringen får kunnskap og bevissthet om bærekraftig utvikling og klodens miljøutfordringer. Dahl håper å få med seg ungdommene ved Ugla skole på et lignende prosjekt med kameraet som er planlagt ved Skjelbreia.

For å dokumentere revens bestandsutvikling for og etter jerven, trenger prosjektet informasjon om revehi i Bymarka. De inviterer også folk til å delta på sportelling i snø.

– Alt hjelper. Vi jobber nå med å legge til rette for at folk kan skrive ut enkle skjema de kan ta med på tur. Bare en liten kilometer hjelper, og dette er en fin måte å ta med barna ut i naturen på. Da får barna dra på besøk til, og få et forhold til dyrene som bor der, sier han.

STIAN MOAN FOLDE
stian.folde@adresseavisen.no

Stort prosjekt: Merete Kvidal skal lede campusutviklingen for NTNU. Foto: RUNE PETTER NESS

Merete Kvidal skal lede NTNUs campussamling

Målet hennes er å lage gode steder å være for mennesker – både for studenter og ansatte.

Sivilingeniør og byplanlegger Merete Kvidal skal lede arbeidet med å samle NTNU i Trondheim.

Kvidal kommer fra stillingen som avdelingsleder ved arkitektkontoret Tegn.3 i Trondheim. Hun har tidligere vært prosjektleder for opprustingen av Torvet i Trondheim. Merete Kvidal er utdannet sivilingeniør i bygg ved NTH og har grunnfag i sosiologi fra AVH. Hun har også jobbet på Sintef og undervist på NTNU.

Regjeringen vedtok tidligere i høst at hele NTNU i Trondheim skal samles rundt Gløshaugen.

Merete Kvidal begynner i den nye jobben i mars og er ansatt for en periode på tre år.

Ansvarlig for flyttingen

Jeg skal være ansvarlig for prosjektene som skal gjennomføres i forbindelse med flyttingen av Dragvoll og samlokalisering av hele NTNU i Trondheim i henhold til det NTNU og regjeringen har ved-

– Dette er en av de største utfordringene man kan få innenfor byutvikling og planlegging.

Merete Kvidal

tatt, sier Kvidal.

Hun vil ikke nå fortelle hva som kommer til å skje på og rundt Gløshaugen.

– Mye godt arbeid er allerede gjort, og det første jeg må gjøre, er å sette meg godt inn i de planene og utkastene som allerede finnes. Det er ulike konsept som har vært drøftet. Deretter vil jeg komme tilbake til detaljerte tanker om hvordan campus for et samlet NTNU kan bli.

Gode rom for mennesker

Målet mitt er å skape gode steder å være for mennesker, om det er studenter eller ansatte. Skala og dimensjoner må passe menneskene. Vi skal lage steder for å undervise, forske, kose seg, prate, diskutere og ikke minst konsentrere seg, sier Merete Kvidal.

– Universitetet trenger steder som passer for det de skal gjøre der. Kvidal mener områdene rundt Gløshaugen har potensial for å bli en bra universitetsbydel.

– Viktig for NTNU og Trondheim

– Dette er et langsiktig prosjekt på minst ti år. Selv har hun et treårig perspektiv i første omgang.

– Dette er en av de største utfordringene man kan få innenfor byutvikling og planlegging. Jobben handler også mye om kommunikasjon, organisasjon og politikk, og det var denne miksen som interesserte meg. Og så er det noe som er veldig viktig for NTNU og for Trondheim, sier hun i en pressemelding fra NTNU.

AAGOT OPHEIM 995 42 014
aagot.opheim@adresseavisen.no